

ZAKON

O IZBORU PREDSEDNIKA REPUBLIKE

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se izbor predsednika Republike (u daljem tekstu: izbori).

Predsednik Republike bira se na pet godina.

Osnovna načela izbora za predsednika Republike

Član 2.

Građani biraju predsednika Republike na osnovu opšteg i jednakog izbornog prava.

Izbori su slobodni i neposredni, a glasanje je tajno i lično.

Izorno pravo

Član 3.

Pravo da bira predsednika Republike i da bude biran za predsednika Republike ima punoletni državljanin Republike Srbije nad kojim nije produženo roditeljsko pravo, odnosno koji nije potpuno lišen poslovne sposobnosti.

Lice delimično lišeno poslovne sposobnosti može da bira predsednika Republike i da bude birano za predsednika Republike ako sud rešenjem o delimičnom lišenju poslovne sposobnosti nije utvrdio da je nesposobno da vrši izorno pravo.

Sloboda glasanja

Član 4.

Birač je slobodan da odluči hoće li glasati i kako će glasati.

Niko nema pravo da sprečava ili primorava birača da glasa, da ga poziva na odgovornost zbog toga što je glasao ili što nije glasao i da od njega traži da se izjasni za koga je glasao ili zašto nije glasao.

Nadležnost za sprovođenje izbora

Član 5.

Izbore sprovode organi koji su nadležni za sprovođenje izbora za narodne poslanike.

Sredstva za sprovođenje izbora

Član 6.

Sredstva za sprovođenje izbora obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Pravna sredstva u postupku sprovođenja izbora

Član 7.

Pravna sredstva u postupku sprovođenja izbora su zahtev za poništavanje glasanja na biračkom mestu, prigovor i žalba.

Shodna primena drugih zakona

Član 8.

Odredbe zakona kojim se uređuje izbor narodnih poslanika shodno se primenjuju i na izbor predsednika Republike u pitanjima koja ovim zakonom nisu posebno uređena.

Odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak shodno se primenjuju na odlučivanje o zahtevu za poništaj glasanja na biračkom mestu i na odlučivanje o prigovoru.

Odredbe zakona kojim se uređuje upravni spor shodno se primenjuju na odlučivanje o žalbi na rešenje Republičke izborne komisije kojim je odlučeno o prigovoru.

II. RASPISIVANJE IZBORA

Nadležnost za raspisivanje izbora

Član 9.

Izbore raspisuje predsednik Narodne skupštine.

Odluka o raspisivanju izbora stupa na snagu onog dana kada je objavljena u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Rokovi za raspisivanje izbora i glasanje

Član 10.

Odluka o raspisivanju izbora donosi se 90 dana pre isteka mandata predsednika Republike.

Ako se mandat predsednika Republike produži zbog ratnog ili vanrednog stanja, izbori se raspisuju tako da se glasanje održi najkasnije tri meseca od dana kada prestane ratno ili vanredno stanje.

Ako predsedniku Republike prestane mandat pre vremena na koje je izabran, izbori se raspisuju tako da se glasanje održi najkasnije tri meseca od dana kada predsedniku Republike prestane mandat.

Od dana raspisivanja izbora do dana glasanja ne može proteći manje od 30 ni više od 60 dana.

Sadržina odluke o raspisivanju izbora

Član 11.

Odlukom o raspisivanju izbora određuje se dan glasanja.

Kao dan glasanja određuje se neradni dan.

III. PREDLAGANJE KANDIDATA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Predlagač kandidata za predsednika Republike

Član 12.

Kandidata za predsednika Republike (u daljem tekstu: kandidat) može predložiti politička stranka upisana u Registar političkih stranaka (u daljem tekstu: politička stranka), koalicija političkih stranaka (u daljem tekstu: koalicija) i grupa građana.

Kandidata ne može predložiti koalicija koju čini politička stranka i grupa građana.

Rok za podnošenje predloga kandidata i njegova sadržina

Član 13.

Predlog kandidata podnosi se neposredno Republičkoj izbornoj komisiji u pismenom i elektronskom obliku na propisanom obrascu najkasnije 20 dana pre dana glasanja.

Predlog kandidata sadrži naziv predlagača, ime, prezime, jedinstveni matični broj građana (u daljem tekstu: JMBG), zanimanje, mesto i adresu prebivališta kandidata, kao i ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta, broj telefona, adresu za prijem elektronske pošte i potpis lica koje podnosi predlog kandidata.

Dokumentacija koja se dostavlja uz predlog kandidata

Član 14.

Prilikom podnošenja predloga kandidata Republičkoj izbornoj komisiji, obavezno se dostavlja i sledeća dokumentacija:

1) pismena saglasnost kandidata da prihvata kandidaturu za predsednika Republike na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija koja sadrži njegovo ime, prezime, JMBG, zanimanje, mesto i adresu prebivališta;

2) isprava o očitanoj ličnoj karti sa mikrokontrolerom (čipom), odnosno fotokopija lične karte bez mikrokontrolera za kandidata;

3) najmanje 10.000 pismenih izjava birača da podržavaju predlog kandidata na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija koje su overene pre isteka roka za podnošenje predloga kandidata i koje sadrže prezime, ime, JMBG, mesto i adresu prebivališta za svakog birača;

4) spisak birača koji su potpisali podnete izjave da podržavaju predlog kandidata u elektronskom obliku na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija, a koji sadrži ime i prezime birača, njegov JMBG i podatke o overitelju koji je overio potpis na izjavi;

5) ovlašćenje da se u ime političke stranke podnese predlog kandidata ako ga ne podnosi zastupnik upisan u Registar političkih stranaka, koje se daje u pismenom obliku, a koje sadrži ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta ovlašćenog lica;

6) koalicioni sporazum ako kandidata predlaže koalicija;

7) ovlašćenje da se u ime političke stranke zaključi koalicioni sporazum ako ga nije zaključio zastupnik upisan u Registar političkih stranaka, koje se daje u pismenom obliku, a koje sadrži ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta ovlašćenog lica;

8) sporazum o obrazovanju grupe građana ako kandidata predlaže grupa građana;

9) pismena saglasnost da se u nazivu koalicije, odnosno grupe građana upotrebi lično ime fizičkog lica ili naziv pravnog lica koja sadrži ime, prezime, JMBG, mesto i adresu prebivališta fizičkog lica, odnosno naziv i sedište pravnog lica koje tu saglasnost daje ako koalicija, odnosno grupa građana u svom nazivu sadrži lično ime tog fizičkog lica, odnosno naziv pravnog lica i ako to fizičko lice nije potpisalo neki dokument koji se predaje uz predlog kandidata, a čije se potpisivanje smatra davanjem saglasnosti da se njegovo lično ime upotrebi u nazivu koalicije, odnosno grupe građana.

Povlačenje predloga kandidata

Član 15.

Predlagač kandidata može povući predlog kandidata najkasnije do dana kada se utvrđuje lista kandidata za izbor predsednika Republike.

Predlog kandidata koji je podnela koalicija može se povući ako se s tim saglase sve političke stranke koje su zaključile koalicioni sporazum, osim ako koalicionim sporazumom nije drugačije određeno.

Predlog kandidata koji je podnela grupa građana može se povući ako se s tim saglase svi birači koji su obrazovali grupu građana, osim ako sporazumom o obrazovanju grupe građana nije drugačije određeno.

Republička izborna komisija u roku od 24 časa, a najkasnije do utvrđivanja liste kandidata za izbor predsednika Republike rešenjem konstatuje da je predlog kandidata povučen.

Odustanak od kandidature

Član 16.

Kandidat može Republičkoj izbornoj komisiji dostaviti overenu pismenu izjavu da odustaje od kandidature za predsednika Republike najkasnije do dana kada se utvrđuje lista kandidata za izbor predsednika Republike.

Republička izborna komisija u roku od 24 časa, a najkasnije do utvrđivanja liste kandidata za izbor predsednika Republike rešenjem konstatuje da je proglašeni kandidat odustao od kandidature.

Lista kandidata za izbor predsednika Republike

Član 17.

Republička izborna komisija donosi odluku kojom utvrđuje listu kandidata za izbor predsednika Republike i objavljuje je u „Službenom glasniku Republike Srbije” najkasnije 15 dana pre dana glasanja.

Lista kandidata za izbor predsednika Republike sadrži za svakog kandidata:

- 1) ime i prezime;
- 2) godinu rođenja;
- 3) zanimanje;
- 4) naziv predlagača.

U opštini i gradu u kojima je na dan raspisivanja izbora u službenoj upotrebi jezik nacionalne manjine, pored liste kandidata za izbor predsednika Republike koja se štampa na srpskom jeziku ćirilskim pismom, izrađuje se i lista kandidata za izbor predsednika Republike na jeziku i pismu nacionalne manjine istim oblikom i veličinom slova.

Redosled kandidata na listi kandidata za izbor predsednika Republike utvrđuje se prema redosledu kojim su proglašene njihove kandidature, a kandidature se proglašavaju po redosledu kojim su podneti predlozi kandidata ispunili uslove za proglašenje.

IV. GLASANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA IZBORA

Glasački listić

Član 18.

Glasački listić za izbor predsednika Republike sadrži:

- 1) naziv izbora i datum glasanja;
- 2) redni broj koji se stavlja ispred imena i prezimena kandidata;
- 3) ime i prezime kandidata i naziv predlagača kandidata;
- 4) napomenu da se glasa samo za jednog kandidata i to tako što se zaokruži redni broj ispred njegovog imena i prezimena;
- 5) napomenu da je glasanje tajno, da se obavlja iza paravana za glasanje i da nakon što popuni glasački listić, birač treba da ga presavije tako da se ne vidi kako je popunjen i da ga tako presavijenog ubaci u glasačku kutiju;
- 6) otisak pečata Republičke izborne komisije.

Zbirni izveštaj o rezultatima glasanja

Član 19.

Lokalna izborna komisija u roku od 96 časova od zatvaranja biračkih mesta donosi za sva biračka mesta koja se nalaze na njenoj teritoriji i bez odlaganja dostavlja Republičkoj izornoj komisiji zbirni izveštaj o rezultatima glasanja koji sadrži broj birača upisanih u birački spisak, broj birača koji je izašao na izbore, broj glasačkih listića koji se nalaze u glasačkim kutijama, broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića i broj glasova koji je dobio svaki kandidat.

Zbirni izveštaj o rezultatima glasanja u inostranstvu donosi Republička izborna komisija.

Ako je podneto pravno sredstvo zbog nepravilnosti tokom sprovođenja glasanja na biračkom mestu i ako je podneto pravno sredstvo protiv rešenja kojim se konstatuje da se na biračkom mestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja, odnosno rešenja kojim se poništava glasanje na biračkom mestu, rok za donošenje i dostavljanje zbornog izveštaja o rezultatima glasanja računa se od dana kada su lokalnoj izornoj komisiji dostavljene odluke o svim podnetim pravnim sredstvima.

Ako se na pojedinim biračkim mestima sprovodi ponovno glasanje, rok za donošenje i dostavljanje zbornog izveštaja o rezultatima glasanja računa se od zatvaranja biračkog mesta na kojem je najkasnije ponovljeno glasanje, odnosno od dana kada su lokalnoj izornoj komisiji dostavljene odluke o svim eventualno podnetim pravnim sredstvima u vezi sa ponovnim glasanjem.

Ako je podnet zahtev da se izvrši kontrola zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku, rok za donošenje i dostavljanje zbornog izveštaja o rezultatima glasanja računa se od završetka kontrole zapisnika o radu biračkog odbora.

Protiv zbornog izveštaja o rezultatima glasanja predlagač proglašenog kandidata i birač koji je upisan u birački spisak na biračkom mestu koje se nalazi na teritoriji lokalne izborne komisije mogu podneti prigovor Republičkoj izornoj komisiji u roku od 72 časa od objavljivanja zbornog izveštaja na veb-prezentaciji.

Protiv zbornog izveštaja o rezultatima glasanja u inostranstvu predlagač proglašenog kandidata i birač koji je upisan u birački spisak na biračkom mestu u inostranstvu mogu podneti prigovor Republičkoj izornoj komisiji u roku od 72 časa od objavljivanja zbornog izveštaja na veb-prezentaciji.

Ukupan izveštaj o rezultatima izbora

Član 20.

Republička izborna komisija u roku od 96 časova od prijema svih zbirnih izveštaja o rezultatima glasanja donosi i objavljuje za sva biračka mesta ukupan izveštaj o rezultatima izbora koji sadrži broj birača upisanih u birački spisak, broj

birača koji je izašao na izbore, broj birača koji su glasali, broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića i broj glasova koje je dobio svaki kandidat.

Broj birača koji su glasali utvrđuje se na osnovu broja glasačkih listića koji se nalaze u glasačkim kutijama.

Ako je podneto pravno sredstvo protiv zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja, rok za donošenje i objavljivanje ukupnog izveštaja o rezultatima izbora računa se od dana kada je Republičkoj izbornoj komisiji dostavljena odluka po pravnom sredstvu.

Protiv ukupnog izveštaja o rezultatima izbora predlagač proglašenog kandidata i birač mogu podneti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 časa od objavljivanja ukupnog izveštaja na veb-prezentaciji.

Kandidat koji je izabran za predsednika Republike

Član 21.

Za predsednika Republike izabran je kandidat koji je dobio većinu glasova birača koji su glasali.

Ponavljanje glasanja

Član 22.

Ako nijedan kandidat ne dobije većinu glasova birača koji su glasali, Republička izborna komisija u roku od tri dana od dana kada je ukupan izveštaj o rezultatima izbora postao konačan donosi rešenje kojim određuje da se ponovi glasanje u roku od 15 dana od dana donošenja tog rešenja o ponavljanju glasanja.

Ako je podneta žalba protiv rešenja kojim je odlučeno o prigovoru na ukupan izveštaj o rezultatima izbora, rok za donošenje rešenja o ponavljanju glasanja računa se od dana kada je Republičkoj izbornoj komisiji dostavljena odluka po žalbi.

Dan ponovnog glasanja određuje Republička izborna komisija rešenjem, koje se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Kao dan ponovnog glasanja određuje se neradni dan.

Kandidati na ponovnom glasanju

Član 23.

Na ponovnom glasanju učestvuju dva kandidata koja su dobila najveći broj glasova na prvom glasanju.

Više od dva kandidata učestvuju na ponovljenom glasanju:

- 1) ako više od dva kandidata dele prvo mesto;
- 2) ako je jedan osvojio prvo mesto, a dva ili više kandidata dele drugo mesto.

Na glasačkom listiću na ponovnom glasanju prvi po redosledu je kandidat koji je na prvom glasanju dobio najviše glasova.

Redosled kandidata koji imaju isti broj glasova utvrđuje se prema redosledu na prvom glasanju.

Birački odbor za sprovođenje ponovnog glasanja

Član 24.

Ponovno glasanje sprovodi isti birački odbor u stalnom sastavu.

Birački odbor u proširenom sastavu koji sprovodi ponovno glasanje čine članovi i zamjenici članova koji su imenovani na predlog predlagača kandidata koji učestvuju na ponovnom glasanju.

Na zahtev ovlašćenog predlagača, član, odnosno zamjenik člana biračkog odbora može se promeniti najkasnije tri dana pre dana ponovnog glasanja.

Ako predlagač kandidata koji učestvuje u ponovnom glasanju nije predložio člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu, ima pravo da ga predloži za sprovođenje ponovnog glasanja.

Posmatrači za praćenje ponovnog glasanja

Član 25.

Ovlašćenje koje je Republička izborna komisija izdala za praćenje rada organa za sprovođenje izbora važi i za ponovno glasanje.

Podnosilac prijave za posmatrača ima pravo da promeni svog predstavnika za posmatranje ponovnog glasanja, a ako nije prijavio predstavnika koji posmatra rad nekog organa za sprovođenje izbora, može ga prijaviti radi praćenja ponovnog glasanja.

Kandidat koji je izabran za predsednika Republike na ponovnom glasanju

Član 26.

Na ponovnom glasanju za predsednika Republike izabran je kandidat koji je dobio najveći broj glasova.

Ako na ponovnom glasanju kandidati dobiju isti broj glasova, glasanje se ponavlja u roku od 15 dana od dana donošenja rešenja o ponavljanju glasanja.

Gubitak izbornog prava kandidata između prvog i ponovnog glasanja

Član 27.

Ako od dana prvog glasanja do dana ponovnog glasanja jedan kandidat izgubi izbornu pravo, ponavlja se ceo izborni postupak.

V. ISTOVREMENO ODRŽAVANJE IZBORA ZA PRESEDNIKA REPUBLIKE I IZBORA ZA NARODNE POSLANIKE

Koordinirano sprovođenje izbora

Član 28.

Ako se istog dana održavaju izbori za predsednika Republike i izbori za narodne poslanike, glasa se na istim biračkim mestima, a glasanje sprovode isti birački odbori.

Izborni materijal

Član 29.

Glasački listići, kao i kontrolni listovi za proveru ispravnosti glasačke kutije za izbor predsednika Republike i izbor narodnih poslanika ne mogu biti iste boje.

Za svako biračko mesto obezbeđuju se zasebni izvodi iz biračkog spiska i zasebne glasačke kutije za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika.

Za svako biračko mesto obezbeđuju se zasebne vreće za pakovanje izbornog materijala za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika koje ne mogu biti iste boje.

Poziv za glasanje

Član 30.

Ako se istog dana održavaju izbori za predsednika Republike i izbori za narodne poslanike, opštinska, odnosno gradska uprava dostavlja biraču jedan poziv za glasanje.

Organi za sprovođenje izbora u proširenom sastavu

Član 31.

Svaki predlagač proglašenog kandidata, odnosno podnosilac proglašene izborne liste kandidata za narodne poslanike (u daljem tekstu: izborna lista) ima pravo da predloži člana i zamenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu.

Politička stranka, koalicija odnosno grupa građana koja je i predlagač proglašenog kandidata i podnosilac proglašene izborne liste u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu može predložiti samo jednog člana i jednog zamenika člana.

Ocena istovetnosti koalicija, odnosno grupa građana

Član 32.

Istovetnost koalicija, odnosno grupa građana u smislu predlaganja člana i zamenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu ne ceni se prema nazivu koalicije, odnosno grupe građana, već prema potpisnicima koalicionog sporazuma, odnosno sporazuma o obrazovanju grupe građana.

Koalicija koja je predlagač proglašenog kandidata i koalicija koja je podnosilac proglašene izborne liste smatraju se istom koalicijom ako je i jednu i drugu obrazovalo više od polovine istih političkih stranaka.

Grupa građana koja je predlagač proglašenog kandidata i grupa građana koja je podnosilac proglašene izborne liste smatraju se istom grupom građana ako je i jednu i drugu obrazovalo više od polovine istih birača.

Postupanje kada politička stranka na jednim izborima učestvuje samostalno, a na drugim u koaliciji

Član 33.

Ako dve ili više političkih stranaka na jednim izborima učestvuju samostalno, a na drugim u koaliciji, svaka od njih ima pravo da predloži po jednog člana i jednog zamenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu.

Položaj člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu

Član 34.

Član organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu koji je imenovan na predlog političke stranke, koalicije, odnosno grupe građana koja učestvuje na jednim izborima može glasati samo za one odluke organa za sprovođenje izbora koje su zajedničke za oba izborna postupka (npr. određivanje biračkih mesta, obrazovanje biračkog odbora u stalnom sastavu) i koje se odnose samo na onaj izborni postupak u kojem njegov predlagač učestvuje.

VI. PRELAZNE ODREDBE

Privremeno uvećanje broja članova u stalnom sastavu organa za sprovođenje izbora

Član 35.

Prve izbore za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona sprovodi Republička izborna komisija u čiji stalni sastav, osim članova i zamenika članova koji se imenuju na osnovu zakona kojim se uređuju izbori za narodne poslanike, ulazi još šest članova i njihovih zamenika koje imenuje Narodna skupština na predlog predsednika Narodne skupštine u roku od sedam dana od stupanja na snagu ovog zakona, a mandat im traje dok ukupan izveštaj o rezultatima izbora ne postane konačan.

U sprovođenju prvih izbora za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona učestvuju lokalne izborne komisije u čiji stalni sastav, pored članova i zamenika članova koji se imenuju na osnovu odredaba zakona kojim se uređuju lokalni izbori, ulazi još po jedan član i zamenik člana koje imenuje Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine, a mandat im traje dok zbirni izveštaj o rezultatima glasanja ne postane konačan.

U sprovođenju prvih izbora za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona učestvuju birački odbori u čiji stalni sastav, pored članova i zamenika članova koji se imenuju na osnovu odredaba zakona kojim se uređuju izbori za narodne poslanike, ulazi još po jedan član i zamenik člana koje imenuje Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine.

Ako se prvi izbori za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona održavaju istog dana kada i izbori za narodne poslanike, članovi organa za sprovođenje izbora u stalnom sastavu koji su imenovani na predlog predsednika Narodne skupštine za sprovođenje izbora za narodne poslanike učestvuju u radu organa za sprovođenje izbora za predsednika Republike.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Propis koji prestaje da važi

Član 36.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o izboru predsednika Republike („Službeni glasnik RS”, br. 111/07 i 104/09 – dr. zakon).

Stupanje na snagu

Član 37.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 114. stav 1. Ustava Republike Srbije kojim je utvrđeno da se predsednik Republike bira na neposrednim izborima, tajnim glasanjem, u skladu sa zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Predlog zakona ima za cilj ustanovljavanje višeg stepena demokratičnosti i transparentnosti izbornog procesa, pre svega time što se postupak za izbor predsednika Republike usaglašava sa novim rešenjima u Predlogu novog zakona o izboru narodnih poslanika, koji se istovremeno predlaže.

Potrebno je i ovde naglasiti da se može smatrati da je čitav proces koji bi trebalo da dovede do novog značajnog unapređenja izbornih uslova u skladu sa međunarodnim standardima otpočeo sa samim završetkom prethodnih parlamentarnih izbora, odnosno kada je Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (ODIHR) objavila Konačni izveštaj o parlamentarnim izborima u Republici Srbiji koji su održani 21. juna 2020, sa odgovarajućim preporukama za unapređenje izbornog procesa. Nakon toga, Vlada je na sednici od 3. decembra 2020. godine formirala Radnu grupu za saradnju sa Organizacijom za evropsku bezbednosti i saradnju i Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava, radi obezbeđenja primene datih preporuka. S obzirom na to da je primarni zadatak Radne grupe bio da koordinira i prati primenu preporuka iz Izveštaja Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava o proceni izbora, potrebno je bilo uspostaviti konsultativni proces sa političkim strankama o izbornom procesu koji će uključiti predstavnike Evropskog parlamenta. Imajući u vidu potrebu da se u konsultativni proces uključi što veći broj političkih stranaka, što bi moralo uključivati na ravnopravnim osnovama i one političke stranke koje žele dijalog o izbornim uslovima bez učešća stranih odnosno međunarodnih činilaca, organizovan je još jedan format dijaloga, u kome su učestvovalе te stranke pod pokroviteljstvom Narodne skupštine, a bez učešća predstavnika Evropskog parlamenta.

Rezultat ta dva dijaloga, koji su se odvijali paralelno, jesu, sa jedne strane, Mere za unapređenje sprovođenja izbornog procesa koje su predložili kofasilitatori tokom procesa Međustranačkog dijaloga uz posredovanje Evropskog parlamenta od 18. septembra 2021, a, sa druge strane, Sporazum o unapređenju uslova za održavanje izbora, koji su potpisali članovi Radne grupe za međustranački dijalog bez stranog posredovanja, 29. oktobra 2021. godine.

Na svim gore navedenim dokumentima, kao i na preporukama Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava zapravo se baziraju zakonska rešenja koja se predlažu Predlogom zakona o izboru narodnih poslanika, pa se rešenja u ovom zakonu naslanjaju i usklađuju sa rešenjima iz tog Predloga.

III. OBJAŠNENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

OSNOVNE ODREDBE (čl. 1. do 8)

Osnovnim odredbama uređuju se predmet zakona, osnovna načela izbora, izborno pravo, pravo na slobodu odlučivanja u pogledu glasanja, nadležnost za sprovođenje izbora, obezbeđivanje sredstava neophodnih za sprovođenje izbora,

pravna sredstva koja se mogu primeniti u postupku sprovođenja izbora i shodna primenu drugih zakona koji uređuju postupke čija pravila će se primenjivati u postupku sprovođenja izbora za predsednika Republike.

Na početku, važno je napomenuti rešenje iz člana 3. kojim je dodatno precizirana definicija aktivnog i pasivnog izbornog prava u smislu Ustavne odredbe. Prema predloženom rešenju, izborno pravo ima i punoletna osoba koja je delimično poslovno sposobna ako sud u rešenju o delimičnom lišenju poslovne sposobnosti nije izričito utvrdio da je nesposobna da vrši izborno pravo. Na taj način, delimično lišenje poslovne sposobnosti, samo po sebi, ne dovodi do gubitka izbornog prava. Takvim predloženim rešenjem uklanjaju se sva ograničenja izbornog prava po osnovu intelektualnih teškoća i psihosocijalnog invaliditeta i srpsko zakonodavstvo se usklađuje sa ciljevima Konvencije UN o pravima osobama sa invaliditetom.

Pravo da bira predsednika Republike i da bude biran za predsednika Republike ima punoletni državljanin Republike Srbije nad kojim nije produženo roditeljsko pravo, odnosno koji nije potpuno lišen poslovne sposobnosti. Lice delimično lišeno poslovne sposobnosti može da bira predsednika Republike i da bude birano za predsednika Republike ako sud rešenjem o delimičnom lišenju poslovne sposobnosti nije utvrdio da je nesposobno da vrši izborno pravo.

Kao što je to i do sada bio slučaj, izbore za predsednika Republike treba da sprovode organi koji su nadležni za sprovođenje i izbora za narodne poslanike. U tom smislu je značajno ukazati na to da se novim zakonom o izboru narodnih poslanika predviđa da će, osim Republičke izborne komisije i biračkih odbora, u krug organa za sprovođenje izbora biti uvrštene i izborne komisije jedinica lokalne samouprave i gradskih opština grada Beograda, koje se obrazuju u skladu sa zakonom koji uređuje izbor odbornika skupština jedinica lokalne samouprave.

Predlogom zakona se i dalje zadržava rešenje prema kojem se na postupak sprovođenja izbora shodno primenjuju odredbe Zakona o izboru narodnih poslanika, tako da se Predlogom zakona samo definišu one radnje i instituti koji su specifični za izbore za predsednika Republike. S druge strane, Predlogom zakona se, po prvi put, predviđa shodna primena Zakona o opštem upravnom postupku u postupcima po pojedinim pravnim sredstvima, što je, do sada, bilo uređeno Poslovníkom Republičke izborne komisije.

RASPISIVANJE IZBORA (čl. 9. do 11)

Druga glava Predloga zakona sadrži odredbe o nadležnosti za raspisivanje izbora, rokovima za raspisivanje izbora i održavanje glasanja, kao i o sadržini odluke o raspisivanju izbora.

U skladu sa odredbom člana 114. stav 2. Ustava Republike Srbije, izbore za predsednika Republike raspisuje predsednik Narodne skupštine, 90 dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika Republike. Ustav propisuje da se izbori održavaju najkasnije 60 dana od dana raspisivanja izbora, a Predlog zakona zadržava postojeće zakonsko rešenje u pogledu minimalnog roka za održavanje glasanja (30 dana).

Odlukom o raspisivanju izbora određuje se dan glasanja, tako da se održi u neradni dan.

PREDLAGANJE KANDIDATA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE (čl. 12. do 17)

Trećom glavom Predloga zakona uređuju se pitanja koja se odnose na predlagače kandidata za predsednika Republike, rok u kojem se podnosi predlog

kandidata, sadržina predloga i dokumentacija koja se dostavlja uz predlog, mogućnost povlačenja predloga kandidata i odustanka od kandidature, kao i sadržaj i način utvrđivanja liste kandidata za predsednika Republike.

Kandidata za predsednika Republike, kao i do sada, moći će da predlože političke stranke, samostalno ili u koaliciji, kao i grupe građana. Rok za podnošenje predloga kandidata ostaje 20 dana pre dana glasanja.

U odnosu na postojeći zakon, detaljnije i potpunije se uređuje podnošenje potrebne dokumentacije uz predlog kandidata (član 14).

Povlačenje predloga kandidata (član 15) i odustanak od kandidature (član 16) će i dalje biti mogući do dana utvrđivanja liste kandidata za izbor predsednika Republike. U odnosu na postojeće rešenje, predviđa se da grupa građana može povući predlog kandidata ako se s tim saglase svi birači koji su obrazovali grupu građana, a ne većina tih birača, kako je propisano važećim zakonom. Naravno, zadržava se mogućnost da se sporazumom o obrazovanju grupe građana mogućnost povlačenja predloga kandidata drugačije uredi.

Novinu u odnosu na postojeći zakon predstavljaju odredbe o postupanju Republičke izborne komisije u slučaju povlačenja predloga kandidata ili odustanka kandidata od kandidature, što trenutno nije pravno definisano.

Najznačajnija novina koju donosi Predlog zakona je to što se odredbom člana 17. stav 4. Predloga zakona predviđa da se redosled kandidata na listi kandidata za izbor predsednika Republike utvrđuje prema redosledu kojim su proglašene njihove kandidature, pri čemu se precizira da se kandidature proglašavaju po redosledu kojim su predlozi kandidata ispunili uslove za proglašenje. Sledstveno ovakvom rešenju, prema odredbi člana 23. stav 4. Predloga zakona, redosled kandidata na ponovljenom glasanju koji imaju isti broj glasova utvrđuje se prema njihovom redosledu na prvom glasanju. To znači da se ukida postojeći institut korišćenja žreba u ovim situacijama, koji je predviđao zakon koji prestaje da važi.

GLASANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA IZBORA (čl. 18. do 27)

Četvrtom glavom Predloga zakona uređuju se pitanja u vezi sa sadržinom glasačkog listića, utvrđivanjem zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja i ukupnog izveštaja o rezultatima izbora i načinu utvrđivanja koji kandidat je izabran za predsednika Republike, kao i pitanja od značaja za ponavljanje glasanja u slučaju da nijedan kandidat ne dobije većinu potrebnu za izbor prilikom prvog glasanja.

S obzirom na to da se Predlogom novog zakona o izboru narodnih poslanika u krug organa za sprovođenje izbora uvode i izborne komisije jedinica lokalne samouprave i gradskih opština grada Beograda, Predlogom ovog zakona se definiše obaveza lokalnih izbornih komisija da, u roku od 96 časova od zatvaranja biračkih mesta, donesu zbirne izveštaje o rezultatima glasanja na svim biračkim mestima na njihovim teritorijama (član 19).

Na osnovu zbirnih izveštaja o rezultatima glasanja koje dobije od svih lokalnih izbornih komisija, Republička izborna komisija, u roku od 96 časova od prijema tih izveštaja, donosi ukupan izveštaj o rezultatima izbora. Za razliku od trenutno važećeg zakona, Predlog zakona definiše i rezultate koji treba da budu sadržani u ukupnom izveštaju.

Kao i do sada, smatraće se da je za predsednika Republike izabran kandidat koji dobije većinu glasova birača koji su glasali, pri čemu je broj birača koji su glasali jednak broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji.

U slučaju da na glasanju nijedan kandidat ne dobije potrebnu većinu glasova, rok od 15 dana za ponavljanje glasanja neće se računati u odnosu na dan prvog glasanja, kako je propisano trenutno važećim zakonom, već od donošenja rešenja o ponavljanju glasanja. Ovo stoga što se Predlogom zakona uvažava okolnost da odluke u vezi sa ishodom prvog glasanja mogu da budu predmet odgovarajućih pravnih sredstava, usled kojih se dan ponovnog glasanja treba utvrditi tek po pravnosnažnosti rezultata prvog glasanja.

Na ponovnom glasanju učestvuju dva kandidata koja su na prvom glasanju dobila najveći broj glasova. U tom slučaju, za predsednika Republike je izabran kandidat koji je dobio najveći broj glasova.

Za razliku od važećeg zakona, Predlog zakona posebno uređuje pitanje biračkih odbora koji treba da sprovedu ponovno glasanje. Naime, propisuje se da će ponovno glasanje sprovesti isti stalni sastav biračkih odbora, dok će prošireni sastav činiti samo predstavnici predlagača kandidata koji učestvuju u ponovnom glasanju.

Predlogom zakona se, takođe, definiše i status posmatrača na ponovljenom glasanju, tako što se propisuje da se ovlašćenje za praćenje izbora odnosi i na ponovljeno glasanje.

ISTOVREMENO ODRŽAVANJE IZBORA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE I IZBORA ZA NARODNE POSLANIKE (čl. 28. do 34)

Petom glavom Predloga zakona uređuju se pojedina pitanja značajna za situaciju u kojoj se izbori za narodne poslanike i izbori za predsednika Republike sprovede istovremeno.

U tom slučaju, glasa se na istim biračkim mestima, a glasanje sprovede isti birački odbori (član 28). Glasački listići, kao i kontrolni listovi za proveru ispravnosti glasačke kutije ne mogu biti iste boje za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika. Za svako biračko mesto obezbeđuju se zasebni izvodi iz biračkog spiska, zasebne glasačke kutije i zasebne vreće za pakovanje izbornog materijala za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika koje ne mogu biti iste boje (član 29).

U slučaju istovremenog održavanja izbora, biračima se dostavlja jedan poziv za glasanje (član 30).

Svaki predlagač proglašenog kandidata i podnosilac proglašene izborne liste kandidata za narodne poslanike ima pravo da predloži člana i zamenika člana u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu. Međutim, ako je ista politička stranka, koalicija odnosno ista grupa građana predlagač proglašenog kandidata i podnosilac proglašene izborne liste, u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu ona može predložiti samo jednog člana i jednog zamenika člana (član 31).

Istovetnost koalicija, odnosno grupa građana u smislu predlaganja člana i zamenika člana u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu ne ceni se prema nazivu koalicije, odnosno grupe građana, već prema potpisnicima koalicionog sporazuma, odnosno sporazuma o obrazovanju grupe građana. Da bi se koalicija koja je predlagač proglašenog kandidata smatrala istom koalicijom koja je podnosilac proglašene izborne liste, potrebno je da je više od polovine političkih stranaka koje su obrazovale koaliciju koja je predlagač proglašenog kandidata obrazovalo i koaliciju koja je podnela proglašenu izbornu listu. Da bi se grupa građana koja je predlagač proglašenog kandidata smatrala istom grupom građana koja je podnosilac proglašene izborne liste, potrebno je da je više od polovine birača koji su obrazovali grupu građana koja je predlagač proglašenog kandidata obrazovalo i grupu građana koja je podnela proglašenu izbornu listu (član 32). Ako dve ili više političkih stranaka na jednim izborima učestvuju samostalno, a na drugim u koaliciji, svaka od njih ima

pravo da predloži po jednog člana i jednog zamenika člana u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu (član 33).

Predlogom zakona se precizira da član organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu koji je imenovan na predlog političke stranke, koalicije, odnosno grupe građana koja učestvuje na jednim izborima, može da glasa samo za one odluke organa za sprovođenje izbora koje su zajedničke za oba izborna postupka (npr. određivanje biračkih mesta, obrazovanje biračkog odbora u stalnom sastavu) i koje se odnose samo na onaj izborni postupak u kojem njegov predlagač učestvuje (član 34).

PRELAZNE ODREDBE (član 35)

Politički razgovori i konsultacije koje su doveli do novih zakonskih rešenja obuhvatali su i politički dogovor o uspostavljanju posebnih pravila o privremenom uvećanju broja članova u stalnom sastavu organa za sprovođenje izbora koja će važiti za prve izbore za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Naime, prve izbore za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona sprovede Republička izborna komisija u čiji stalni sastav će ući još šest članova i njihovih zamenika koje će imenovati Narodna skupština na predlog predsednika Narodne skupštine u roku od sedam dana od stupanja na snagu ovog zakona, sa mandatom koji će im trajati do konačnosti izveštaja o ukupnim rezultatima izbora. U stalni sastav lokalnih izbornih komisija će ući još po jedan član i zamenik člana koje će imenovati Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine, sa mandatom koji će trajati do konačnosti zbirnog izveštaja o rezultatu glasanja na biračkim mestima. U stalni sastav biračkih odbora ući će još po jedan član i zamenik člana koje će imenovati Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine. Ako se prvi izbori za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona budu održavali istog dana kada i izbori za narodne poslanike, članovi organa za sprovođenje izbora u stalnom sastavu koji budu imenovani na predlog predsednika Narodne skupštine za sprovođenje izbora za narodne poslanike učestvovali će u radu organa za sprovođenje izbora za predsednika Republike.

ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 36. i 37)

Stupanjem na snagu novog zakona, pretaće da vaše trenutno važeći Zakon o izboru predsednika Republike, kako je to predviđeno članom 36. Predloga zakona.

Odredbom člana 37. predviđa se da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona, obezbeđena su sredstva u budžetu Republike Srbije za 2022. godinu u iznosu od 4.700.000,00 dinara za potrebe štampanja izvoda iz Jedinstvenog biračkog spiska na razdelu 20 - Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, programa 1001 - Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i sloboda, funkciji 110 - izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi i spoljni poslovi, projekat 7055 - izbori za predsednika Republike, ekonomskoj klasifikaciji 423 - usluge po ugovoru.

V. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE PREDLAŽE DA ZAKON STUPI NA SNAGU PRE OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”

Razlozi zbog kojih se predlaže da zakon stupi na snagu pre osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, nalaze u potrebi što skorijeg preduzimanja svih radnji koje su neophodne za blagovremeno uspostavljanje uslova za organizaciju i sprovođenje predstojećih redovnih izbora za predsednika Republike.

VI. ANALIZA EFEKATA

ZA ZAKON O IZBORU PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Prati se postupak sprovođenja izbora za predsednika Republike od strane organa za sprovođenje izbora, učesnika izbora i posmatrača izbora u cilju otklanjanja mogućih nepravilnosti, kao i radi utvrđivanja stepena demokratičnosti i transparentnosti izbornog procesa.

Tokom izborne kampanje za predsedničke izbore 2017. godine RIK-u je podneseno osam prigovora dok su na sedam podnesene žalbe Upravnom sudu. Nakon izbornog dana, RIK je doneo odluku o 49 prigovora, od kojih se većina odnosila na navodne nepravilnosti tokom glasanja, prebrojavanje glasova ili tabelarno prikazivanje glasova. U osam slučajeva je RIK odlučio u korist podnosilaca prigovora. U periodu nakon izbora, Upravnom sudu je podneseno 20 žalbi na odluke RIK-a. Sud je poništio 5 odluka RIK-a dok je 15 odluka potvrdio. Izvor iz kojeg su dobijeni ovi podaci je Konačni izveštaj Misije OEBS/KDILJP o proceni predsedničkih izbora u RS iz juna 2017. godine.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

Primenjuje se važeći Zakon o izboru predsednika Republike, ali potrebno je unapređenje važećih rešenja u skladu sa međunarodnim standardima, preporukama i političkim sporazumima i dogovorima, o čemu će dalje biti reči. Po sada važećem zakonu iz 2007. godine koji je tada donet radi usklađivanja sa Ustavom Republike Srbije iz 2006. godine, sprovedeni su predsednički izbori 2008, vanredni 2012. i redovni 2017. godine.

3) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Zakon o izboru predsednika Republike iz 2007. godine.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Predložena rešenja imaju za cilj ustanovljavanje višeg stepena demokratičnosti i transparentnosti izbornog procesa, pre svega na taj način što se izborni postupak za izbor predsednika Republike usaglašava sa novim rešenjima u Zakonu o izboru narodnih poslanika, koji se istovremeno predlaže.

Potrebno je i ovde naglasiti da se može smatrati da je čitav proces koji bi trebalo da dovede do novog značajnog unapređenja izbornih uslova u skladu sa međunarodnim standardima otpočeo sa samim završetkom prethodnih parlamentarnih izbora, odnosno kada je Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava objavila Konačni izveštaj o parlamentarnim izborima u Republici Srbiji koji su održani 21. juna 2020, sa odgovarajućim preporukama za unapređenje

izbornog procesa. Nakon toga, Vlada je na sednici od 3. decembra 2020. godine formirala Radnu grupu za saradnju sa Organizacijom za evropsku bezbednosti i saradnju i Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava, radi obezbeđenja primene datih preporuka. Imajući u vidu da je primarni zadatak Radne grupe bio da koordinira i prati primenu preporuka iz Izveštaja Misije Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju i Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava o proceni izbora potrebno je bilo uspostaviti konsultativni proces sa političkim strankama o izbornom procesu koji će uključiti predstavnike Evropskog parlamenta. Imajući u vidu potrebu da se u konsultativni proces uključi što veći broj političkih stranaka, što bi moralo uključivati na ravnopravnim osnovama i one političke stranke koje žele dijalog o izbornim uslovima bez učešća stranih odnosno međunarodnih činilaca, organizovane je još jedan format dijaloga, u kome su učestvovala te stranke pod pokroviteljstvom Narodne skupštine, a bez učešća predstavnika Evropskog parlamenta.

Rezultat ta dva dijaloga, koji su se odvijali paralelno, jesu, sa jedne strane, Mere za unapređenje sprovođenja izbornog procesa koje su predložili kofasilitatori tokom procesa Međustranačkog dijaloga uz posredovanje Evropskog parlamenta od 18. septembra 2021, a, sa druge strane, Sporazum o unapređenju uslova za održavanje izbora, koji su potpisali članovi Radne grupe za međustranački dijalog bez stranog posredovanja, 29. oktobra 2021. godine.

Na svim gore navedenim dokumentima, kao i na preporukama Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava zapravo se baziraju zakonska rešenja koja se predlažu Predlogom zakona o izboru narodnih poslanika, pa se rešenja u ovom zakonu naslanjaju i usklađuju sa rešenjima iz tog predloga

5) Koja promena se predlaže?

OSNOVNE ODREDBE (čl. 1. do 8)

Osnovnim odredbama uređuju se predmet zakona, osnovna načela izbora, izborno pravo, pravo na slobodu odlučivanja u pogledu glasanja, nadležnost za sprovođenje izbora, obezbeđivanje sredstava neophodnih za sprovođenje izbora, pravna sredstva koja se mogu primeniti u postupku sprovođenja izbora i shodna primenu drugih zakona koji uređuju postupke čija pravila će se primenjivati u postupku sprovođenja izbora za predsednika Republike.

Na početku, važno je napomenuti rešenje iz člana 3. kojim je dodatno precizirana definicija aktivnog i pasivnog izbornog prava u smislu Ustavne odredbe. Prema predloženom rešenju, izborno pravo ima i punoletna osoba koja je delimično poslovno sposobna ako sud u rešenju o delimičnom lišenju poslovne sposobnosti nije izričito utvrdio da je nesposobna da vrši izborno pravo. Na taj način, delimično lišenje poslovne sposobnosti, samo po sebi, ne dovodi do gubitka izbornog prava. Takvim predloženim rešenjem uklanjaju se sva ograničenja izbornog prava po osnovu intelektualnih teškoća i psihosocijalnog invaliditeta i srpsko zakonodavstvo se usklađuje sa ciljevima Konvencije UN o pravima osobama sa invaliditetom.

Pravo da bira predsednika Republike i da bude biran za predsednika Republike ima punoletni državljanin Republike Srbije nad kojim nije produženo roditeljsko pravo, odnosno koji nije potpuno lišen poslovne sposobnosti. Lice delimično lišeno poslovne sposobnosti može da bira predsednika Republike i da bude birano za predsednika Republike ako sud rešenjem o delimičnom lišenju poslovne sposobnosti nije utvrdio da je nesposobno da vrši izborno pravo.

Kao što je to i do sada bio slučaj, izbore za predsednika Republike treba da sprovode organi koji su nadležni za sprovođenje i izbora za narodne poslanike. U

tom smislu je značajno ukazati na to da se novim zakonom o izboru narodnih poslanika predviđa da će, osim Republičke izborne komisije i biračkih odbora, u krug organa za sprovođenje izbora biti uvrštene i izborne komisije jedinica lokalne samouprave i gradskih opština grada Beograda, koje se obrazuju u skladu sa zakonom koji uređuje izbor odbornika skupština jedinica lokalne samouprave.

Predlogom zakona se i dalje zadržava rešenje prema kojem se na postupak sprovođenja izbora shodno primenjuju odredbe Zakona o izboru narodnih poslanika, tako da se Predlogom zakona samo definišu one radnje i instituti koji su specifični za izbore za predsednika Republike. S druge strane, Predlogom zakona se, po prvi put, predviđa shodna primena Zakona o opštem upravnom postupku u postupcima po pojedinim pravnim sredstvima, što je, do sada, bilo uređeno Poslovníkom Republičke izborne komisije.

RASPISIVANJE IZBORA (čl. 9. do 11)

Druga glava Predloga zakona sadrži odredbe o nadležnosti za raspisivanje izbora, rokovima za raspisivanje izbora i održavanje glasanja, kao i o sadržini odluke o raspisivanju izbora.

U skladu sa odredbom člana 114. stav 2. Ustava Republike Srbije, izbore za predsednika Republike raspisuje predsednik Narodne skupštine, 90 dana pre isteka mandata aktuelnog predsednika Republike. Ustav propisuje da se izbori održavaju najkasnije 60 dana od dana raspisivanja izbora, a Predlog zakona zadržava postojeće zakonsko rešenje u pogledu minimalnog roka za održavanje glasanja (30 dana).

Odlukom o raspisivanju izbora određuje se dan glasanja, tako da se održi u neradni dan.

PREDLAGANJE KANDIDATA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE (čl. 12. do 17)

Trećom glavom Predloga zakona uređuju se pitanja koja se odnose na predlagače kandidata za predsednika Republike, rok u kojem se podnosi predlog kandidata, sadržina predloga i dokumentacija koja se dostavlja uz predlog, mogućnost povlačenja predloga kandidata i odustanka od kandidature, kao i sadržaj i način utvrđivanja liste kandidata za predsednika Republike.

Kandidata za predsednika Republike, kao i do sada, moći će da predlože političke stranke, samostalno ili u koaliciji, kao i grupe građana. Rok za podnošenje predloga kandidata ostaje 20 dana pre dana glasanja.

U odnosu na postojeći zakon, detaljnije i potpunije se uređuje podnošenje potrebne dokumentacije uz predlog kandidata (član 14).

Povlačenje predloga kandidata (član 15) i odustanak od kandidature (član 16) će i dalje biti mogući do dana utvrđivanja liste kandidata za izbor predsednika Republike. U odnosu na postojeće rešenje, predviđa se da grupa građana može povući predlog kandidata ako se s tim saglase svi birači koji su obrazovali grupu građana, a ne većina tih birača, kako je propisano važećim zakonom. Naravno, zadržava se mogućnost da se sporazumom o obrazovanju grupe građana mogućnost povlačenja predloga kandidata drugačije uredi.

Novinu u odnosu na postojeći zakon predstavljaju odredbe o postupanju Republičke izborne komisije u slučaju povlačenja predloga kandidata ili odustanka kandidata od kandidature, što trenutno nije pravno definisano.

Najznačajnija novina koju donosi Predlog zakona je to što se odredbom člana 17. stav 4. Predloga zakona predviđa da se redosled kandidata na listi kandidata za izbor predsednika Republike utvrđuje prema redosledu kojim su proglašene njihove kandidature, pri čemu se precizira da se kandidature proglašavaju po redosledu kojim su predlozi kandidata ispunili uslove za proglašenje. Sledstveno ovakvom rešenju, prema odredbi člana 23. stav 4. Predloga zakona, redosled kandidata na ponovljenom glasanju koji imaju isti broj glasova utvrđuje se prema njihovom redosledu na prvom glasanju. To znači da se ukida postojeći institut korišćenja žreba u ovim situacijama, koji je predviđao zakon koji prestaje da važi.

GLASANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA IZBORA (čl. 18. do 27)

Četvrtom glavom Predloga zakona uređuju se pitanja u vezi sa sadržinom glasačkog listića, utvrđivanjem zbirnog izveštaja o rezultatima glasanja i ukupnog izveštaja o rezultatima izbora i načinu utvrđivanja koji kandidat je izabran za predsednika Republike, kao i pitanja od značaja za ponavljanje glasanja u slučaju da nijedan kandidat ne dobije većinu potrebnu za izbor prilikom prvog glasanja.

S obzirom na to da se Predlogom novog zakona o izboru narodnih poslanika u krug organa za sprovođenje izbora uvode i izborne komisije jedinica lokalne samouprave i gradskih opština grada Beograda, Predlogom ovog zakona se definiše obaveza lokalnih izbornih komisija da, u roku od 96 časova od zatvaranja biračkih mesta, donesu zbirne izveštaje o rezultatima glasanja na svim biračkim mestima na njihovim teritorijama (član 19).

Na osnovu zbirnih izveštaja o rezultatima glasanja koje dobije od svih lokalnih izbornih komisija, Republička izborna komisija, u roku od 96 časova od prijema tih izveštaja, donosi ukupan izveštaj o rezultatima izbora. Za razliku od trenutno važećeg zakona, Predlog zakona definiše i rezultate koji treba da budu sadržani u ukupnom izveštaju.

Kao i do sada, smatraće se da je za predsednika Republike izabran kandidat koji dobije većinu glasova birača koji su glasali, pri čemu je broj birača koji su glasali jednak broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji.

U slučaju da na glasanju nijedan kandidat ne dobije potrebnu većinu glasova, rok od 15 dana za ponavljanje glasanja neće se računati u odnosu na dan prvog glasanja, kako je propisano trenutno važećim zakonom, već od donošenja rešenja o ponavljanju glasanja. Ovo stoga što se Predlogom zakona uvažava okolnost da odluke u vezi sa ishodom prvog glasanja mogu da budu predmet odgovarajućih pravnih sredstava, usled kojih se dan ponovnog glasanja treba utvrditi tek po pravnosnažnosti rezultata prvog glasanja.

Na ponovnom glasanju učestvuju dva kandidata koja su na prvom glasanju dobila najveći broj glasova. U tom slučaju, za predsednika Republike je izabran kandidat koji je dobio najveći broj glasova.

Za razliku od važećeg zakona, Predlog zakona posebno uređuje pitanje biračkih odbora koji treba da sprovedu ponovno glasanje. Naime, propisuje se da će ponovno glasanje sprovesti isti stalni sastav biračkih odbora, dok će prošireni sastav činiti samo predstavnici predlagača kandidata koji učestvuju u ponovnom glasanju.

Predlogom zakona se, takođe, definiše i status posmatrača na ponovljenom glasanju, tako što se propisuje da se ovlašćenje za praćenje izbora odnosi i na ponovljeno glasanje.

ISTOVREMENO ODRŽAVANJE IZBORA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE I IZBORA ZA NARODNE POSLANIKE (čl. 28. do 34)

Petom glavom Predloga zakona uređuju se pojedina pitanja značajna za situaciju u kojoj se izbori za narodne poslanike i izbori za predsednika Republike sprovede istovremeno.

U tom slučaju, glasa se na istim biračkim mestima, a glasanje sprovede isti birački odbori (član 28). Glasački listići, kao i kontrolni listovi za proveru ispravnosti glasačke kutije ne mogu biti iste boje za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika. Za svako biračko mesto obezbeđuju se zasebni izvodi iz biračkog spiska, zasebne glasačke kutije i zasebne vreće za pakovanje izbornog materijala za izbor predsednika Republike i za izbor narodnih poslanika koje ne mogu biti iste boje (član 29).

U slučaju istovremenog održavanja izbora, biračima se dostavlja jedan poziv za glasanje (član 30).

Svaki predlagač proglašenog kandidata i podnosilac proglašene izborne liste kandidata za narodne poslanike ima pravo da predloži člana i zamenika člana u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu. Međutim, ako je ista politička stranka, koalicija odnosno ista grupa građana predlagač proglašenog kandidata i podnosilac proglašene izborne liste, u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu ona može predložiti samo jednog člana i jednog zamenika člana (član 31).

Istovetnost koalicija, odnosno grupa građana u smislu predlaganja člana i zamenika člana u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu ne ceni se prema nazivu koalicije, odnosno grupe građana, već prema potpisnicima koalicionog sporazuma, odnosno sporazuma o obrazovanju grupe građana. Da bi se koalicija koja je predlagač proglašenog kandidata smatrala istom koalicijom koja je podnosilac proglašene izborne liste, potrebno je da je više od polovine političkih stranaka koje su obrazovale koaliciju koja je predlagač proglašenog kandidata obrazovalo i koaliciju koja je podnela proglašenu izbornu listu. Da bi se grupa građana koja je predlagač proglašenog kandidata smatrala istom grupom građana koja je podnosilac proglašene izborne liste, potrebno je da je više od polovine birača koji su obrazovali grupu građana koja je predlagač proglašenog kandidata obrazovalo i grupu građana koja je podnela proglašenu izbornu listu (član 32). Ako dve ili više političkih stranaka na jednim izborima učestvuju samostalno, a na drugim u koaliciji, svaka od njih ima pravo da predloži po jednog člana i jednog zamenika člana u organe za sprovođenje izbora u proširenom sastavu (član 33).

Predlogom zakona se precizira da član organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu koji je imenovan na predlog političke stranke, koalicije, odnosno grupe građana koja učestvuje na jednim izborima, može da glasa samo za one odluke organa za sprovođenje izbora koje su zajedničke za oba izborna postupka (npr. određivanje biračkih mesta, obrazovanje biračkog odbora u stalnom sastavu) i koje se odnose samo na onaj izborni postupak u kojem njegov predlagač učestvuje (član 34).

PRELAZNE ODREDBE (član 35)

Politički razgovori i konsultacije koje su doveli do novih zakonskih rešenja obuhvatali su i politički dogovor o uspostavljanju posebnih pravila o privremenom uvećanju broja članova u stalnom sastavu organa za sprovođenje izbora koja će važiti za prve izbore za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Naime, prve izbore za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona sprovede Republička izborna komisija u čiji stalni

sastav će ući još šest članova i njihovih zamenika koje će imenovati Narodna skupština na predlog predsednika Narodne skupštine u roku od sedam dana od stupanja na snagu ovog zakona, sa mandatom koji će im trajati do konačnosti izveštaja o ukupnim rezultatima izbora. U stalni sastav lokalnih izbornih komisija će ući još po jedan član i zamenik člana koje će imenovati Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine, sa mandatom koji će trajati do konačnosti zbirnog izveštaja o rezultatu glasanja na biračkim mestima. U stalni sastav biračkih odbora ući će još po jedan član i zamenik člana koje će imenovati Republička izborna komisija na predlog predsednika Narodne skupštine. Ako se prvi izbori za predsednika Republike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona budu održavali istog dana kada i izbori za narodne poslanike, članovi organa za sprovođenje izbora u stalnom sastavu koji budu imenovani na predlog predsednika Narodne skupštine za sprovođenje izbora za narodne poslanike učestvovali u radu organa za sprovođenje izbora za predsednika Republike.

ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 36. i 37)

Stupanjem na snagu novog zakona, prestat će da vaše trenutno važeći Zakon o izboru predsednika Republike, kako je to predviđeno članom 36. Predloga zakona.

Odredbom člana 37. predviđa se da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

6) Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Neophodna je jer je preporučena od strane relevantnih međunarodnih organizacija i dogovorena od strane većine najznačajnijih političkih aktera u Republici Srbiji.

7) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Utiće na to da se smanji broj nepravilnosti na izborima pa će time olakšati ostvarivanje biračkog prava građanima, proširiće se obim kontrole izbornog procesa pa će isti biti demokratičniji i transparentniji.

8) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Ne.

9) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Nova pravila se moraju formalnopravno propisati zakonom.

10) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije („*status quo*”).

Manji broj nepravilnosti na izborima, manji broj prigovora i žalbi, viši stepen demokratičnosti i transparentnosti bi trebalo da bude rezultat predloženih rešenja.

11) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Predložena rešenja odgovaraju međunarodnim standardima u datoj oblasti i preporučene su od strane Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju i Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava.

Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).

Neophodno je obezbediti veću demokratskiost izbornog procesa, pre svega imajući u vidu značaj tog procesa i njegovo vrednovanje u postupku pristupanja EU.

2) Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

Želi se postići: veća transparentnost i demokratskiost rada organa za sprovođenje izbora, efikasnija kontrola izbornog procesa.

3) Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioritarnim ciljevima Vlade?

Jesu.

4) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva

Manji broj nepravilnosti na izborima, manji broj prigovora i žalbi, viši stepen demokratskiosti i transparentnosti. Gore su navedeni nominalni podaci o broju prigovora iz Konačnog izveštaja Misije OEBS/KDILJP o proceni predsedničkih izbora u RS iz juna 2017. godine.

Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata

1) Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?

Nema takvih efekata, radi se o procesu koji se periodično obavlja u skladu sa Ustavom i zakonom.

2) Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Potrebno je obezbediti sredstava u budžetu Republike.

3) Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?

Neće uticati.

4) Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije (osnivanje novih institucija, restrukturiranje postojećih institucija i

obuka državnih službenika) iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?

Pre svega je potrebno financirati nabavku i štampanje izbornog materijala, troškove rada Narodne skupštine i Republičke izborne komisije, kao i troškove rada lokalnih izbornih komisija i biračkih odbora.

5) Da li je moguće financirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava?

Nije.

6) Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?

Povećaće se pre svega rashodi Narodne skupštine i Republičke izborne komisije.

Ključna pitanja za analizu efekata na društvo

1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?

Pre svega je potrebno financirati nabavku i štampanje izbornog materijala, troškove rada Narodne skupštine i Republičke izborne komisije, kao i troškove rada lokalnih izbornih komisija i biračkih odbora, što se vrši iz budžeta Republike. Nematerijalna vrednost koja se pribavlja za građane jeste viši stepen demokratičnosti u društvu, manje tenzije koje se stvaraju između suprotstavljenih opcija u društvu, odbacivanje isključivosti, govora mržnje, afirmisanje prava na slobodno iznošenje mišljenja i stavova o određenim političkim, ekonomskim i drugim pitanjima u društvu i dr, uključujući i dalju afirmaciju evropskih vrednosti u društvu.

2) Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?

Ne.

3) Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca, mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?

Ne.

4) Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?

Ne.

5) Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr. na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?

Omogućavaju ravnopravan tretman.

6) Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?

Ne.

7) Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?

Nema uticaja.

8) Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?

Ne.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Promene u sastavu i broju članova organa za sprovođenje izbora. Gore je navedena kod opisa promena koje se predlažu konkretna rešenja na osnovu kojih se na drugačiji način i u drugačijem sastavu nego sad formiraju organi za sprovođenje izbora. Sprovođenje zakona se očekuje od njegovog stupanja na snagu a pre svega u prvoj polovini 2022. kada će se održati redovni predsednički izbori.

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Da, tu su pre svega Narodna skupština, Republička izborna komisija i Ministarstvo državne uprava i lokalne samouprave.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Ne.

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Da, ali podrazumeva pre svega zakonske izmene, u skladu sa međunarodnim standardima.

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Da, u pozitivnom smislu.

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Da, u pozitivnom smislu.

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Obuke članova organa za sprovođenje izbora, pre svega članova biračkih odbora.

Ključna pitanja za analizu rizika

1) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocima odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?

Da, u potpunosti.

2) Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije? Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?

Biće obezbeđena budžetska sredstva u budžetu Republike Srbije.

3) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Ne.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa – Vlada

Obrađivač – Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

2. Naziv propisa

PREDLOG ZAKONA O IZBORU PREDSEDNIKA REPUBLIKE DRAFT LAW ON THE ELECTION OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa /

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma /

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma /

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma /

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije /

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima /

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima /

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

/

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

/